

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ

У рамках проєкту
Національного фармацевтичного університету
«ФАРМАЦЕВТИЧНІ НАУКОВІ ШКОЛИ СЛОБОЖАНЩИНИ»
до 15-річчя наукової школи професора *Алли КОТВИЦЬКОЇ*

«СОЦІАЛЬНА ФАРМАЦІЯ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

МАТЕРІАЛИ
Х МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

28 травня 2025 року

Харків
НФаУ
2025

ДОСЛІДЖЕННЯ ДУМКИ ВІДВІДУВАЧІВ АПТЕК ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ФАРМАЦІЇ

Гавриш Н.Б., Станкевич Н. М., Корж Ю. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
socpharm@nuph.edu.ua

У контексті активного розвитку інноваційних технологій в системі охорони здоров'я, використання інструментів на основі штучного інтелекту (ШІ) в фармації може зробити роботу аптечних закладів більш ефективною, точною та персоналізованою. Цей вектор розвитку є вагомим кроком, який не лише сприяє удосконаленню внутрішніх процесів в аптечних закладах, а й підвищує продуктивність праці фармацевтів, водночас покращуючи якість обслуговування пацієнтів.

Мета дослідження – проаналізувати ставлення відвідувачів аптечних закладів щодо використання технологій штучного інтелекту в фармацевтичній діяльності.

Для досягнення поставленої мети були використані такі методи дослідження: опитування (анкетування), аналіз та угруповання, статистична обробка даних.

Для проведення опитування відвідувачів аптечних закладів нами була розроблена анкета, питання якої дали змогу виявити рівень довіри і ставлення до використання інструментів ШІ в аптеках. В опитуванні прийняли участь 50 респондентів, серед яких 74 % жінки та 26 % чоловіки у віці 18-35 років (70 %), 36–45 років (22 %), від 46 і старші (8 %).

У результаті аналізу відповідей респондентів щодо пріоритетного способу отримання інформації про лікарські засоби, лідируючі позиції займають: звернення до фармацевтів (56 %), лікарів (58 %) та інтернет-ресурсів (34 %). У той же час обирають чат-боти або спеціальні додатки 46 % опитаних відвідувачів аптек. Відповіді респондентів свідчать, що надійним джерелом інформації при виборі лікарських засобів є консультування фармацевтичними працівниками. В

той же час, відмічається поступове зростання довіри до чат-бот-асистента на основі технологій ШІ, таких як ChatGPT-4 у наданні рекомендацій щодо ліків: 58 % респондентів зазначили, що «скоріше довіряють» і «повністю довіряють» таким інструментам (Рис. 1). При цьому 62 % вважають оперативність та точність відповіді важливішими в консультаціях про ліки в порівнянні з людським фактором.

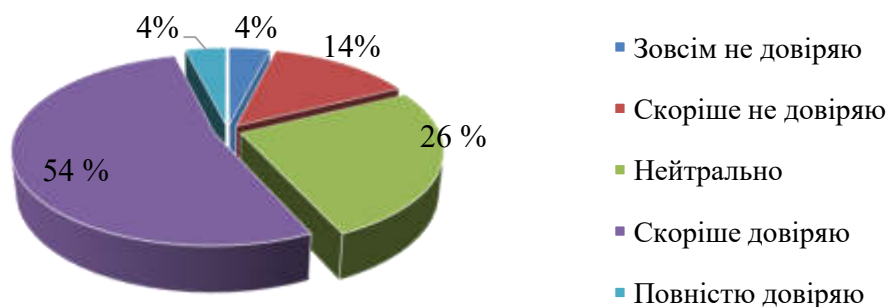

Рис. 1 Розподіл відповідей респондентів щодо рівня довіри до ШІ (ChatGPT-4) при отриманні рекомендацій стосовно ЛЗ.

Слід зазначити, в результаті дослідження встановлено, що більшість респондентів демонструють довіру до впровадження ШІ в роботу аптечних закладів і 72 % вважають їх використання корисним, тоді як лише 10 % висловили протилежну думку. На запитання «Чи були б Ви більш схильні відвідати аптеку, яка використовує чат-боти (ChatGPT-4) для консультацій?», більшість (64 %) відповіли «Так», тоді як лише 14 % «Ні»; 10 % опитаних зазначили, що це не вплине на їхній вибір.

Під час досліджування встановлено, що 92 % респондентів визначили «живе спілкування», а 62 % емоційну підтримку найбільшою перевагою фармацевтів. В той же час 80 % вважають головним недоліком у роботі фармацевтичних працівників «людський фактор» – втому та допущення помилок; 58 % відзначили брак знань або компетенцій.

При отриманні послуг із використанням чат-ботів, 70 % респондентів відмітили цілодобову доступність, оперативність і якість відповідей (64 %),

відсутність черг (46 %). Водночас серед головних недоліків респонденти вказали на брак живого спілкування (82 %) та наявність неточних або некоректних відповідей (26 %).

Респонденти відзначають високий потенціал використання чат-ботів GPT для виконання окремих завдань, які покладаються на фармацевтів. Найчастіше згадуваним варіантом стала можливість надання інформації про наявність лікарських засобів в аптеках – цю функцію підтримали 72 % опитаних. Окрім цього, 62 % вважають, що чат-боти здатні інформувати про показання, протипоказання, побічні ефекти та сумісність препаратів. Попередні консультації щодо лікарських засобів схвалили 60 % респондентів, а 52 % висловили готовність довірити ботам рекомендації щодо способу їх застосування.

Опитані здебільшого позитивно оцінюють можливість взаємодії фармацевта і чат-бота GPT для надання комплексної консультації. Зокрема, 56% оцінили цю можливість «дуже позитивно», а ще 24 % – «скоріше позитивно».

Щодо перспектив витіснення фармацевтів чат-ботами GPT-4, думки розділилися порівну: 30 % вважають це реальним сценарієм, ще 30 % – повністю його заперечують.

Респонденти висловили свої побажання щодо майбутніх інновацій, пов'язаних із GPT в діяльності аптек. Найпопулярнішими варіантами були автоматизація консультацій (48 %). Результати опитування щодо спільної консультації в якій фармацевт і чат-бот GPT працюють разом для вирішення запитів, більшість респондентів (78 %) підтримали цю ідею. Лише 6 % не погодилися на таку форму взаємодії, тоді як 16 % зазначили, що їхнє рішення залежатиме від ситуації.

Фармацевт поєднує глибокі фахові знання з професійною відповідальністю, що гарантує точність і безпечність наданих рекомендацій. Контроль з боку людини над інформацією, яку генерує штучний інтелект, є ключовим чинником у запобіганні помилкам і мінімізації ризиків. Лише фахівець здатен об'єктивно оцінити достовірність та доцільність отриманої інформації, враховуючи

індивідуальні потреби пацієнта, а також забезпечити необхідну емпатію та підтримку – те, чого не може дати жодна технологія

Використання штучного інтелекту як єдиного джерела рекомендацій у сфері фармації є неприйнятним. ШІ має слугувати інструментом підтримки фахівця, а не повноцінною заміною його професійної діяльності. Ефективнішою є гібридна модель, за якої штучний інтелект відіграє допоміжну роль, надаючи фармацевту додаткові можливості для прийняття рішень. Такий підхід дозволяє поєднати технологічну продуктивність з надійністю та безпечністю експертної оцінки, забезпечуваної людиною.

Підсумовуючи, слід зазначити, що інтеграція штучного інтелекту в фармацевтичну практику відкриває широкі можливості для підвищення ефективності та оптимізації професійної діяльності. Така трансформація вимагає збереження критичного мислення й уміння аналізувати отриману інформацію. Попри високу швидкість роботи та рівень автоматизації, ШІ, як і будь-яке інше джерело даних, не позбавлений недоліків: він може видавати неточні відомості, пропонувати хибні рішення або навіть рекомендувати лікарські засоби, що становлять загрозу здоров'ю та життю пацієнта, що підсилює ключову роль фармацевта.

ВПЛИВ ЕТИКО-ПРАВОВИХ АСПЕКТІВ НА ЗМІНУ ПАРАДИГМИ СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ

Жарлінська Р.Г., Романенко С.В., Щерба І.Ю.

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова,

м. Вінниця, Україна

r120361@meta.ua

Сучасна соціальна фармація зазнає значних трансформацій під впливом етико-правових аспектів, які визначають професійну діяльність фармацевтів, регулюють обіг лікарських засобів та забезпечують права пацієнтів. Зміни у